Esipuheet ja jälkisanat teokseen Vuoteni Venäjällä

Emma Goldman

1922 / 1925

Sisältö

Esipuhe ensimmäiseen Yhdysvalloissa julkaistuun painokseen **3**

Esipuhe Yhdysvalloissa julkaistun laitoksen toiseen painokseen **9**

Jälkisanat **13**

I 13

II 15

III 17

IV 21

Esipuhe ensimmäiseen Yhdysvalloissa julkaistuun painokseen

Päätös kertoa kokemuksistani, havainnoistani ja pohdinnoistani Venäjällä viettämältäni ajalta syntyi jo kauan ennen kuin olin edes ajatellut lähteä maasta. Itse asiassa se oli tärkein syy siihen, että jätin tuon traagisen sankarillisen valtion. Vahvimmatkaan meistä eivät mielellään luovu pitkään vaalitusta unelmasta. Olin saapunut Venäjälle toivoen, että löytäisin uudelleensyntyneen maan, jossa ihmiset olisivat täysin keskittyneitä mahtavaan, joskin erittäin vaikeaan vallankumoukselliseen uudelleenrakentamiseen. Olin myös hartaasti toivonut, että voisin itse ottaa osaa tähän innostavaan työhön.

Huomasin kuitenkin Venäjän todellisuuden olevan groteski ja täysin erilainen kuin se mahtava ihanne, joka minuun oli korkeimmissa toiveissani iskostunut tuosta lupausten maasta. Vaadittiin viisitoista pitkää kuukautta ennen kuin hyväksyin tämän tosiasian kokonaan. Jokainen päivä, viikko ja kuukausi lisäsi yhden lenkin siihen kohtalokkaaseen ketjuun, joka lopulta kiskoi maan tasalle pitkään vaalimani fasadin. Taistelin epätoivoisesti illuusioideni murtumisen kanssa. Ponnistelin pitkään vakaata sisäistä ääntäni vastaan, sillä se kannusti minua kohtaamaan kiistämättömät tosiasiat. En kuitenkaan halunnut tai voinut luovuttaa.

Sitten koitti Kronstadtin tragedia. Se oli viimeinen pisara. Siellä ymmärsin viimein sen kammottavan totuuden, että Venäjän vallankumous oli kukistunut.

Näin edessäni bolševikkivaltion, joka murskasi vääjäämättä jokaisen rakentavan vallankumouksellisen ponnistuksen, sekä tukahdutti, halvensi ja hajotti kaiken. Koska en pystynyt enkä halunnut tulla rattaaksi tuohon julmaan koneistoon ja koska olin tietoinen, ettei minusta voinut olla mitään käytännön hyötyä Venäjälle ja sen kansalle, päätin lähteä maasta. Kun olin päässyt sieltä, halusin kertoa Venäjällä viettämästäni kahdesta vuodesta rehellisesti, suoraan ja niin objektiivisesti kuin vain inhimillisesti oli mahdollista.

Poistuin maasta joulukuussa 1921. Olisin voinut laatia teokseni silloin, heti kammottavien kokemusteni jälkeen. Minun oli kuitenkin odotettava neljä kuukautta ennen kuin pystyin kirjoittamaan joukon artikkeleja aiheesta. Viivyttelin vielä toisen neljä kuukautta ennen kuin aloitin tämän teoksen laatimisen.

En edes teeskentele kirjoittavani historiallista katsausta. Eläessään viidenkymmenen tai sadan vuoden päässä kuvailemistaan tapahtumista historioitsija voi pyrkiä vaikuttamaan puolueettomalta. Todellinen historia ei kuitenkaan ole pelkkä kasa tietoa. Tieto on arvotonta ilman inhimillistä tekijää, jonka historioitsija poimii välttämättä mukaansa tutkimalla aikakaudella eläneiden ihmisten kirjoituksia. Juuri osallisten ja silminnäkijöiden henkilökohtaiset kokemukset valavat elinvoimaa kaikelle historiankirjoitukselle ja tekevät siitä värikästä ja eloisaa. Esimerkiksi Ranskan vallankumouksesta on kirjoitettu lukuisia historiikkeja, mutta niistä kuitenkin vain hyvin harvat ovat rehellisiä ja vakuuttavia. Ne ovat havainnollisia juuri niiltä osin kuin historioitsija on tutustunut aiheeseensa vallankumouksen aikana eläneiden ihmisten jälkeensä jättämän aineiston kautta.

Itse olen tuntenut ja ymmärtänyt Ranskan suuren vallankumouksen paljon eläväisernmin sen aikana eläneiden ihmisten kirjeistä ja päiväkirjoista, esimerkiksi rouva Rolandin, Mirabeaun[1] ja muiden silminnäkijöiden todistuksista, kuin niin kutsuttujen objektiivisten historioitsijoiden teoksista. Uskoakseni suurin osa historiantutkijoista on kanssani samaa mieltä. Tärkeimmän Venäjällä viettämäni jakson aikana sain oudon sattuman ansiosta haltuuni niteen Ranskan vallankumouksen aikana laadittuja kirjeitä, jotka oli koonnut yhteen maineikas saksalainen anarkistikustantaja Gustav Landauer.[2] Luin niitä itse asiassa juuri sillä hetkellä, kun kuulin bolševikkien tykistön aloittavan Kronstadtin kapinallisten pommittamisen. Nuo kirjeet tarjosivat minulle elävän näkemyksen Ranskan vallankumouksen tapahtumista. Ne myös vakuuttivat minut poikkeuksellisella tavalla siitä, että Venäjän bolševikkihallinto oli kokonaisuudessaan selkeä kopio siitä mitä oli tapahtunut Ranskassa yli sata vuotta aiemmin.

Ranskan vallankumouksen mahtavat tulkitsijat kuten Thomas Carlyle ja Pjotr Kropotkin[3] hankkivat ymmärryksensä ja innoituksensa ajan inhimillisistä lähteistä. Samalla tavalla Venäjän suurta vallankumousta tulevaisuudessa tutkivat historioitsijat – jos heidän päämääränään on todella kirjoittaa aitoa historiaa eikä pelkkää tosiasioiden koostetta – saavat vaikutelmansa ja käsityksensä niiltä ihmisiltä, jotka elivät vallankumouksen aikana. Nämä ihmiset ovat jakaneet kansan kurjuuden ja vaikeudet, ja he ovat itse olleet osallisina tai ainakin todistaneet koko traagisen näytöksen keriytyvän päivä päivältä yhä selvemmin auki.

Viettäessäni aikaa Venäjällä minulla ei ollut selkeää käsitystä siitä kuinka paljon vallankumouksesta oli jo kirjoitettu. Ne harvat kirjat, jotka satuin silloin tällöin saamaan käsiini, vaikuttivat kuitenkin täysin riittämättömiltä. Näitä opuksia olivat laatineet sellaiset ihmiset, joilla ei ollut laisinkaan ensikäden tietoa tilanteesta ja jotka tarkastelivat asioita murheellisen pinnallisesti. Jotkut kirjoittajat olivat viettäneet Venäjällä kaksi viikkoa tai kuukauden, eivätkä he tunteneet edes maan kieltä. Suurimassa osassa tapauksia viralliset oppaat ja tulkit kaiken lisäksi toimivat heidän esiliinoinaan. En nyt tarkoita kirjoittajia, jotka Venäjällä ja sen ulkopuolella toimivat bolševikkihovin kätyreinä. He kuuluvat aivan eri ryhmään ja heitä käsittelen luvussa ”Vallankumouksen kulkukauppiaat”. Tässä yhteydessä viittaan Venäjän vallankumouksen vilpittömiin kannattajiin. Monet heistä ovat laatineet mahtipontisen sekavia ja virheellisiä selvityksiä aiheesta. He ovat auttaneet ylläpitämään myyttiä siitä, että bolševikit ja vallankumous ovat keskenään sama asia. Mikään ei kuitenkaan voisi olla kauempana totuudesta.

Venäjän vallankumous tapahtui vuoden 1917 kesäkuukausien aikana. Silloin talonpojat ottivat maat haltuunsa ja työläiset valtasivat tehtaat osoittaen että he tiesivät hyvin mitä sosialistinen vallankumous tarkoittaa. Lokakuun tuoman muutoksen piti olla viimeinen niitti kuusi kuukaut-

[1] Rouva Roland viittaa Marie-Jean Phliponiin (1754–1793), poliittiseen kirjoittajaan, joka emännöi Ranskan vallankumouksellisten suosiossa ollutta salonkia. Hänet teloitettiin sittemmin giljotiinissa, koska hän kääntyi vallankumouksen veristä menoa vastaan. Mirabeau puolestaan tarkoittaa toista Ranskan vallankumouksen hahmoa Honoré Gabriel de Mirabeauta (1749–1791). Hän oli aatelistosta lähtöisin oleva vallanpitäjien kriitikko, josta tuli vallankumouksen aikana kansalliskokouksen johtaja ja kuningasvallan vastustaja. Mirabeau ei kuollut taisteluiden tuoksinassa, vaan munuaisten pettäessä.

[2] Saksalaisen anarkismin suuri nimi Gustav Landauer (1870–1919) oli kustannustyönsä ohella vannoutunut pasifisti ja kommunistisen anarkismin kannattaja, jonka aatteessa oli vankka eettinen vire.

[3] Skotlantilainen neropatti Thomas Carlyle (1795–1881) oli historioitsija, joka kirjoitti myös satiirisia romaaneja. Hän laati tärkeän Ranskan suuren vallankumouksen historiikin *The French Revolution: A History* (1837). Pjotr Kropotkin (1842–1921) oli puolestaan aktiivinen venäläinen anarkokommunisti ja oppinut taloustieteilijä, joka puolusti tasavertaisen kansainvälisen yhteisön ajatusta ja epähierarkista ideaalia maailmanvaltaa, jossa vallitsisi vapaa mutta samalla vastuullinen yhteisöllinen ihanne.

ta aiemmin alkaneelle työlle. Bolševikkien nouseva joukko väitti kannattavansa kansan ääntä. He naamioituivat vallankumouksellisen agraariohjelman sekä anarkistisen teollisuusstrategian suojiin. Vallankumouksellisen innon nousuveden kannettua heidät valtaan, bolševikit kuitenkin heristivät irti lainahöyhenensä. Silloin alkoi bolševikkien ja Venäjän vallankumouksen henkinen eriytyminen. Jokainen päivä vain suurensi niiden välistä kuilua ja sai erilaiset tavoitteet keskenään ristiriitaan. Tänä päivänä ei enää ole liioiteltua sanoa, että bolševikit ovat Venäjän vallankumouksen suurimpia vihollisia.

Taikauskoa ei ole helppo tukahduttaa. Tämänkaltaisen modernin taikauskon kohdalla se on kenties kaksinverroin vaikeampaa, koska niin monet erilaiset tekijät hoitavat yhteistuumin hengityskoneessa viruvaa potilasta. Kansainvälinen väliintulo, kauppasaarto ja kommunistisen puolueen tavattoman tehokas maailmanlaajuinen propaganda ovat pitäneet bolševikkien myyttiä hengissä. Jopa kammottavaa nälänhätää käytetään hyväksi tähän pääsemisessä.

Ymmärsin omien kokemusteni pohjalta kuinka voimakkaan otteen taikausko voi ihmisestä saada. Olin aina tiennyt, että bolševikit ovat marxisteja. Kolmenkymmenen vuoden ajan olin taistellut marxilaista teoriaa vastaan, koska pidin sitä kylmänä, mekanistisena ja orjuuttavana kaavana. Pamfleteissa, luennoilla ja väittelyissä argumentoin sen olevan haitaksi. Näin ollen olin hyvin tietoinen siitä mitä bolševikeiltä saattoi odottaa. Liittoutuneiden hyökkäys Venäjää vastaan teki bolševikkipuolueesta kuitenkin maan vallankumouksen symbolin ja sai minutkin puolustamaan sitä.

Vuoden 1917 marraskuusta seuraavan vuoden helmikuuhun, kun olin päässyt takuita vastaan vapaaksi jouduttuani pidätetyksi sodanvastaisten mielipiteideni vuoksi, kiertelin Amerikkaa bolševikkeja puolustaen. Julkaisin pamfletin tehdäkseni seikkaperäisesti selkoa Venäjän vallankumouksesta ja oikeuttaakseni bolševikkien toiminnan. Puolustin heitä koska koin, että bolševikeissä ruumiillistui vallankumouksen henki huolimatta heidän teoreettisesta marxilaisuudestaan. Oma asenteeni heitä kohtaan tuona aikana käy hyvin ilmi seuraavasta katkelmasta, jonka lainaan pamfletistani *Totuus bolševikeista*:

> Venäjän vallankumous on ihme monessakin suhteessa. Muiden tavattomien ristiriitojen ohella se on osoittanut, että marxilaiset sosiaalidemokraatit, kuten Lenin ja Trotski, voivat omaksua anarkistisia vallankumouksellisia strategioita samalla kun anarkistit kuten Kropotkin, Tšerkessov ja Tšaikovski itse kieltävät nämä taktiikat ja lankeavat marxilaiseen päättelyyn, jota he ovat koko elämänsä ajan halveksineet, koska se on ”saksalaista metafysiikkaa”.
>
> Vaikka vuoden 1903 bolševikit olivat vallankumouksellisia, he pitäytyivät sinnikkäästi marxilaisessa opinkappaleessa, joka koski maan teollistumista ja porvariston historiallisen aseman vääjäämätöntä muutosta kohti kansanjoukkojen omaa valtaa. Vuoden 1917 bolševikit eivät enää uskoneet porvariston ennaltamäärättyyn rooliin, vaan he olivat kiiruhtaneet eteenpäin Bakuninin[4] nostattaman aallon harjalla ja olivat sitä mieltä, että kun massat ovat tulleet tietoisiksi omasta taloudellisesta vallastaan, he luovat itse oman historiansa. Silloin heidän ei enää tarvitse olla perinteiden ja menneisyyden kuolleiden menettelytapojen orjia tai totella oppia, joka salaisten

[4] Mihail Bakunin (1814–1876) oli venäläinen kommunisti, joka asui pitkään maanpaossa muun muassa Ranskassa. Hän edusti nihilistisen koulukunnan aatteita ja tunnetaan yleisesti koko anarkismin isänä. Bakunin ajautui törmäyskurssille virallisen marxilaisuuden kanssa radikaalien ajatustensa vuoksi.

> sopimusten tavoin on kehitelty pyöreän pöydän ympärillä, eikä ole elämän itsensä sanelema. (Mother Earth Publishing Association, New York, helmikuu 1917)

Vuonna 1918 rouva Brešokovski vieraili Yhdysvalloissa ja laittoi alkuun kampanjansa bolševikkeja vastaan. Olin itse silloin Missourin rangaistusvankilassa. Koska ”Venäjän vallankumouksen pienen isoäidin” työ järkytti ja suretti minua, kirjoitin hänelle ja anoin häntä miettimään asiaa syvällisesti. Toivoin ettei hän hylkäisi asiaa, jolle oli omistanut koko elämänsä. Samassa yhteydessä korostin sitä tosiasiaa, että vaikka kumpikaan meistä ei ollut teoreettisesti samaa mieltä bolševikkien kanssa, meidän pitäisi yhtä kaikki olla heidän puolellaan vallankumouksen vuoksi.

New Yorkin osavaltion oikeuselimet jatkoivat petollisten menetelmiensä käyttöä ja veivät minulta lopulta sekä äänioikeuden että kolmekymmentäkaksi vuotta voimassa olleen Amerikan kansalaisuuteni. Käytin vetoomusmahdollisuuteni ja anoin, että voisin palata Venäjälle ja auttaa maata sen suuressa työssä. Uskoin vakaasti bolševikkien edistävän vallankumousta ja ponnistelevan kansan puolesta. Tarrauduin vakaumukseeni ja uskomukseeni vielä vuoden sen jälkeen kun olin saapunut Venäjälle.

Havainnointi ja tutkimus, kattava matkustelu maan eri osissa, jokaiseen erilaiseen poliittiseen mielipiteeseen tutustuminen sekä lukuisten bolševikkiystävien ja -vihollisten kanssa keskustelu vakuuttivat minut siitä kammottavasta harhasta, jonka vallassa koko maailma elää.

Kerron näistä olosuhteista osoittaakseni, että mielessäni ja sydämessäni tapahtunut muutos oli kivulias ja vaikea. Lopullinen päätökseni kertoa niistä suoraan johtuu yksinomaan siitä, että haluan ihmisten oppivan tekemään kaikkialla eron bolševikkien ja Venäjän vallankumouksen välillä.

Perinteisen kiitollisuuskäsityksen mukaan ihmisen ei pitäisi olla kriittinen niitä kohtaan, jotka ovat osoittaneet hänelle ystävällisyyttä. Tämä opinkappaleen avulla vanhemmat orjuuttavat lapsiaan tehokkaammin kuin julminkaan kohtelu voisi saada aikaan. Sen avulla myös ystävät sortavat toisiaan. Itse asiassa kaikki ihmistenväliset suhteet ovat tätä nykyä tämän turmollisen ajatuksen tärvelemiä.

Jotkut ovat moittineet minua kriittisestä asenteestani bolševikkeja kohtaan. ”Kuinka kiittämätöntä onkaan hyökätä kommunistihallintoa kohtaan kaiken sen vieraanvaraisuuden ja ystävällisyyden jälkeen, jota hän nautti Venäjällä!” soimaavat ihmiset loukkaantuneina. Tarkoitukseni ei ole kiistää ettenkö olisi saanut tiettyjä etuuksia Venäjällä viettämänäni aikana. Olisin saanut niitä itse asiassa vielä enemmänkin, jos vain olisin halunnut palvella vallassa olevia voimia. Juuri tämä tilanne on tehnyt minulle katkeran vaikeaksi kritisoida niitä epäkohtia, joita näin maassa joka päivä. Lopulta ymmärsin kuitenkin, että vaikeneminen on myöntymisen merkki. Jos en olisi korottanut ääntäni Venäjän vallankumouksen pettämistä vastaan, minusta olisi tullut osa tuota petosta. Vallankumous ja kansanjoukkojen hyvinvointi sekä Venäjällä että sen ulkopuolella ovat niin tärkeitä, etten voi sallia tuntemiani ja kunnioittamiani kommunisteja koskevien henkilökohtaisten mielipiteideni oikeudentajuani ja pidättää minua kertomasta maailmalle kahden vuoden aikaisista kokemuksistani Venäjällä.

Saan varmasti osakseni vastalauseita myös siksi, etten aina ole kertonut niiden ihmisten nimiä, joiden sanoja olen lainannut. Jotkut voivat käyttää tätä tosiasiaa hyödykseen ja jopa kiistää tekstini totuudenmukaisuuden. Kohtaan kuitenkin mieluummin sen ongelman kuin ilmiannan ketään Tšekan armoille, mikä olisi väistämätön seuraus siitä, että jakelisin niiden kommunistien ja ei-kommunistien nimiä, jotka uskoivat voivansa puhua kanssani vapaasti. Ne jotka todella tuntevat Venäjän tilanteen eivätkä ole bolševikkeihin kohdistuvan taikauskon lumovoiman alaisia

tai töissä kommunistien leivissä voivat taata sen, että antamani kuva on rehellinen. Muu maailma oppii sen varmasti aikanaan.

Monet ystäväni, joiden mielipidettä kunnioitan suuresti, ovat suopeasti vihjanneet että erimielisyyteni bolševikkien kanssa johtuvat pikemminkin omasta yhteiskuntafilosofiastani kuin bolševikkihallinnon epäonnistumisesta. He väittävät, että anarkistina korostan luonnostaan yksilön ja henkilökohtaisen vapauden merkitystä, vaikka vallankumouksellisena aikana molemmat pitäisi alistaa kokonaisuuden palvelemiseen. Toiset ovat esittäneet, että tuho, väkivalta ja sorto ovat vallankumouksen välttämättömiä seurauksia. He sanovat etten voi vallankumouksellisena vastustaa järjestelmällisesti bolševikkien väkivaltaa.

Molemmat kritiikit osuisivat naulan kantaan jos olisin saapunut Venäjälle odottaen kohtaavani toteen käyneen anarkismin, tai jos väittäisin itsepäisesti että vallankumoukset voidaan toteuttaa rauhanomaisestikin. Anarkismi ei kuitenkaan ole koskaan tarkoittanut minulle mitään mekaanista yhteiskuntajärjestystä, johon ihmiset mukautettaisiin poliittisen lavasteenvaihdon tai yhteiskuntaluokan vallansiirron jälkeen. Minulle anarkismi oli ja on uudelleenrakentamisen, ei tuhon lapsi. Se on seuraus tietoisten ja luovien yhteiskunnallisten ponnistusten yhteistyöstä. Näin ollen en odota, että anarkismi seuraisi vuosisataisen despostismin ja alistuneisuuden jalanjäljissä, enkä takuulla odottanut näkeväni, että marxistinen teoria viitoittaisi sille tietä.

Toivoin kuitenkin löytäväni Venäjältä ainakin sen yhteiskunnallisen muutoksen idun, jonka vuoksi vallankumous oli tapahtunut. Yksilöiden kohtalo ei ollut vallankumouksellisena tärkein huolenaiheeni. Olisin ollut tyytyväinen jos venäläiset työläiset ja talonpojat olisivat kokonaisuudessaan voineet olennaisesti parantaa yhteiskunnallista tilannettaan bolševikkihallinnon myötä.

Kaksi vuotta kestänyt vakava tarkastelu, tutkimus ja tiedustelu vakuuttivat minut kuitenkin siitä, että Venäjän vallankumouksen kansalle tuomat suuret edut olivat olemassa vain paperilla. Bolševikkien propaganda oli maalannut ne loistavilla väreillä Euroopan ja Amerikan kansojen nähtäväksi. Bolševikit ylittivät itsensä kertomalla ennennäkemättömistä asioista samalla tavalla kuin mainoksia laativat velhot. On kyllä totta, että talonpojat omistavat nyt maansa, mutta se ei suinkaan johdu bolševikkien hyväntahtoisuudesta, vaan talonpoikien omista suorista ponnistuksista, jotka olivat alkaneet jo kauan ennen lokakuun tuomaa muutosta. Se, että talonpojat pystyivät ottamaan maat haltuunsa, johtui suurelta osin vakaasta slaavilaisesta päättäväisyydestä. Olosuhteiden vuoksi talonpojat muodostivat myös selvästi suurimman väestönosan, ja koska he ovat syvästi kiintyneitä maahan, heitä ei voinut raastaa sieltä pois niin helposti kuin työläisiä tuotantolaitoksista.

Venäjän työläiset käyttivät talonpoikien tapaan suoraa toimintaa. He ottivat tehtaat haltuunsa, järjestäytyivät komiteoiksi ja hallitsivat käytännössä koko Venäjän talouselämää. Pian valta kuitenkin riisuttiin työläisiltä ja he joutuivat bolševikkivaltion teollisen ikeen alle. Kiertelevän orjan elämä koitui Venäjän työväenluokan kohtaloksi. Se tukahdutettiin ja sitä hyväksikäytettiin lupaamalla samalla, että kehitys toisi tulevaisuudessa mukavuuksia, valoa ja lämpöä. Vaikka yritin ankarasti, en pystynyt löytämään ainuttakaan todistetta joko työläisten tai talonpoikien bolševikkihallitukselta saamista eduista.

Toisaalta huomasin myös, että kansan vallankumouksellinen usko oli murrettu, solidaarisuuden henki tallattu ja toveruuden sekä molemminpuolisen auttamisen käsitykset hämärtyneet. On todella asuttava Venäjällä maan arkisten tapahtumien lähellä sekä nähtävä ja tunnettava siellä vallitseva äärimmäinen illuusioiden romahtaminen ja epätoivo, jotta voisi täysipainoisesti ymmärtää bolševikkien periaatteiden ja menetelmien hajaannuttavat vaikutukset. He todella mursivat kaiken, mikä kerran oli vallankumouksellisen Venäjän ylpeyden ja kunnian aihe.

En kiistä sitä väitettä, että tuho ja terrori ovat osa vallankumousta. Tiedän että kaikki menneisyyden suuret poliittiset ja yhteiskunnalliset muutokset ovat vaatineet väkivaltaa. Amerikka saattaisi edelleen olla brittiläisen ikeen alla ilman sankarillisia uudisasukkaita, jotka tohtivat vastusta heidän sortovaltaansa asein. Mustien orjuus voisi edelleen olla lainmukaista Yhdysvalloissa ilman John Brownsin sotilaallista henkeä.[5] En ole milloinkaan kyseenalaistanut väkivallan tarpeellisuutta, enkä kiellä sitä nytkään. On kuitenkin eri asia käyttää väkivaltaa puolustustaistelussa kuin tehdä terrorista toimintaperiaate, joka kuuluu järjestelmään itseensä sen käymän yhteiskunnallisen kamppailun keskeisimpänä osana. Sellainen sorto vaalii vain vastavallankumouksen mahdollisuutta, jolloin siitä vuorostaan tulee vastavallankumouksellinen voima.

Vain harva vallankumous on onnistuttu viemään läpi niin verettömästi kuin Venäjällä. Jos sitä ei olisi seurannut punaisen terrorin aika, kansa ja kulttuuria ajavat voimat olisivat voineet pysyä vallankumouksen suuntaajina. Tämän todistaa se toveruuden ja solidarisuuden henki, joka vallitsi jokaisessa Venäjän kolkassa lokakuun vallankumousta seuranneiden ensimmäisten kuukausien jälkeen. Mutta jos merkityksetön vähemmistö haluaa väkisin luoda täydellisen valtion, se joutuu pakostakin turvautumaan sortoon ja terroriin.

Korviini on kantautunut myös eräs toinen vastalause kommunisteihin kohdistuvalle kritiikilleni. Monet sanovat Venäjän olevan lakossa ja näkevät epäeettisenä, että vallankumouksellinen asettuu työläisiä vastaan, kun he lakkoilevat herrojensa kukistamiseksi. Moinen on kuitenkin pelkkää bolševikkien keinottelua, jolla he toivovat voivansa vaientaa itseensä kohdistuvan kritiikin.

Ei näet ole totta, että Venäjän kansa on lakossa. Päinvastoin, totuus on se, että kansa on jätetty valtion ulkopuolelle ja että bolševikkihallinto käyttää miekkaa ja pyssyä miltei samalla tavalla kuin porvarilliset teollisuusjohtajat pitääkseen kansan aloillaan. Bolševikkien tapauksessa tämä sorto naamioidaan koko maailmaa kirvoittavaan mottoon, ja näin he ovat onnistuneet sokaisemaan massat. Kieltäydyn myötäilemästä hallitsevaa luokkaa juuri sen vuoksi, että olen vallankumouksellinen. Venäjän tapauksessa hallitseva luokka tarkoittaa kommunistipuoluetta.

Koko elämäni ajan tulen kuulumaan lainsuojattomiin ja sorrettuihn. Minulle ei ole tärkeää onko tyrannian kulloinenkin pesäpaikka Kremlissä vain jossain muussa maan mahtavien pesäkkeessä. En voinut tehdä mitään kärsivän Venäjän hyväksi maassa ollessani. Kenties voin kuitenkin nyt tehdä jotain selvittämällä millaisen läksyn olemme oppineet Venäjän kokemuksista. Tämän kirjan kirjoittaminen ei ole kuitenkaan seurausta pelkästään Venäjän kansaa kohtaan tuntemastani huolesta. Haluan pikemminkin edistää sillä eri kansojen asemaa kaikkialla maailmassa.

Emma Goldman.
Berliini, heinäkuu 1922.

[5] Yhdysvaltalainen John Browns (1800–1859) on tätä nykyä maassa melkoinen kansallissankari. Hän nousi aikoinaan aseisiin orjuuden vastustamiseksi. Presidentti Lincoln piti Brownia pelkkänä ”harhaanjohdettuna fanaatikkona”. Vaikka ääni muuttui kellossa myöhemmin, Brown kuitenkin tuomittiin orjuutta puolustaneiden ihmisten murhista ja hänet teloitetiin hirttämällä.

Esipuhe Yhdysvalloissa julkaistun laitoksen toiseen painokseen

Kirjallisuushistoriikit kertovat usein osittain sensuroiduista kirjoista sekä teoksista, joista on joko poistettu kokonainen kappale tai jotka on muutettu tyystin tunnistamattomiksi. Uskoakseni on kuitenkin harvinaisempi sattumus, että jokin teos julkaistaisiin niin, että siitä on jätetty pois yli kolmannes ja vieläpä ilman että arvostelijoilla on tietoa asiasta. Tämä epätodennäköinen tapaus sattui kuitenkin Venäjästä kertovan teokseni kohdalla.

Tarina koko tuskastuttavasta kokemuksesta voisi paisua kappaleenkin mittaiseksi, mutta tässä tapauksessa riittänee kun kerron lyhyesti tapahtumien kulusta.

Lähetin käsikirjoitukseni kustantajalle kahdessa osassa ja eri aikoina. Sittemmin kustannustalo Doubleday, Page Company osti oikeudet teokseeni. Vasta kun ensimmäiset painetut niteet päätyivät käsiini, huomasin onnettomuudekseni, että ensinkin alkuperäinen teoksen nimi *My Two Years in Russia* oli muutettu muotoon *My Disillusionment in Russia*, ja toiseksi – mikä järkytti minua vielä enemmän – viimeiset kaksitoista kappaletta puuttuivat painoksesta täysin, mukaan lukien laatimani jälkisana, joka ainakin omasta näkökulmastani on teoksen merkittävin osa.

Tästä seurasi sähkeiden ja kirjeiden lähettelyä puolin ja toisin. Vähitellen minulle paljastui, että Doubleday, Page Company oli vastaanottanut käsikirjoitukseni kirjallisuusagentilta siinä hyvässä uskossa, että se oli kokonainen. Joidenkin vaiettujen olosuhteiden vuoksi teokseni toinen osa ei koskaan joko päätynyt kustantajalle saakka tai oli hukkunut johtajan toimistoon. Kirja yhtä kaikki julkaisiin ilman että sen kokonaisuuden puutteita puitiin millään tavoin.

Käsillä oleva nide sisältää myös ne kappaleet, jotka puuttuvat amerikkalaisesta painoksesta. Kunnioitan suuresti ystävieni antaumusta, sillä he tekivät lisäpainoksen ilmestymisen mahdolliseksi Amerikassa ja saivat aikaan tämän kokonaisuuden julkaisun Englannissa. Se tekee oikeutta niin minulle itselleni kuin myös lukijoilleni.

Käsikirjoitusteni seikkailuissa on myös huvittava puolensa, joka saa kriitikot melko erikoiseen valoon. Miltei sadasta tynkäkirjani arvostelleesta amerikkalaisesta kriitikosta ainoastaan kaksi vaistosi sen keskeneräisyyden. Toinen heistä ei sattumalta ollut edes ammattikriitikko, vaan kirjastotyöntekijä – se olikin lähinnä merkki hänen ammatillisesta osaamisestaan tai tarkkaavaisuudestaan.

Oli ajanhukkaa lukea arvosteluja niiltä ”kriitikoilta”, jotka eivät joko olleet lukeneet kirjaa tai eivät olleet riittävän nokkelia tajutakseen sen olleen keskeneräinen. Kaikista niin sanotuista ”arvosteluista” ainoastaan kaksi varsin rehellisen ja pystyvän ihmisen laatimaa kritiikkiä ansaitsee huomiota.

Eräs kriitikoista uskoi, että kirjan muutettu julkaisunimi oli sopivampi teoksen sisältöön nähden kuin itse valitsemani nimi. Hän esitti, että illuusioideni romahdus ei koskenut vain bolševikkeja, vaan myös itse vallankumousta. Tukeakseen tätä käsitystä hän lainasi Buharinin[1] lausuntoa

[1]Neuvostoliiton politiikan vahva tekijä Nikolai Buharin (1888–1938) oli bolševikkien kannattaja, joka karkotettiin Arkangeliin. Sieltä hän karkasi Saksaan ja tapasi muun muassa Leninin ja Stalinin, mutta joutui jälleen karkotetuksi,

siitä, että ”vallankumousta ei voida saada aikaan ilman terroria, järjestelmän hajottamista ja jopa tahallista tuhoa sen enempää kuin munakastakaan ei voida tehdä rikkomatta munia”. Arvon kriitikolle ei kuitenkaan vaikuta pälkähtäneen päähän, että vaikka munien rikkominen onkin välttämätöntä, munakasta ei kuitenkaan saada aikaan jos keltuainen heitetään kuorten mukana pois. Nimenomaan sen kommunistinen puolue teki Venäjän vallankumoukselle. Keltuaisen he korvasivat bolševismilla, tarkemmin sanottuna leninismillä, ja tämän tempun seurauksia käyn teoksessani läpi. Vähitellen koko maailma alkaa ymmärtää, että tulokset olivat täysin epäonnistuneita.

Samainen arvostelija viittasi myös uskomukseen siitä, että

> tuskallinen välttämättömyys ja pakottava tarve säilyttää sekä vallankumous että etenkin sivilisisaation rippeet pakotti bolševikit tarttumaan kaikkiin käsillä oleviin aseisiin, terroriin, Tšekaan, sanan- ja lehdistövapauden tukahduttamiseen, sensuuriin, sotilaallisiin salaliittoihin, työväen värväämiseen, talonpoikien sadon takavarikointiin ja jopa lahjontaan ja korruptioon.

Arvostelija on ilmeisesti kanssani samaa mieltä siitä, että kommunistit käyttivät kaikkia näitä menetelmiä ja että, kuten hän itse kirjoittaa, ”’keinot’ määrittävät suurelta osin ’päämäärät’”. Tämä johtopäätös ja sen todisteet sisältyvät tietenkin teokseeni. Ainoa ja erittäin ratkaiseva virhe tässä näkökulmassa on oletus siitä, että bolševikkien oli pakko turvautua mainittuihin menetelmiin ”säilyttääkseen sivilisaation rippeet”. Moinen ajatus perustuu kauttaaltaan bolševistiseen ajattelumaailman ja sen toimintaperiaatteiden väärinymmärrykseen. Oikeastaan ei voi olla kauempana leninismin tavoitteista tai aikeista kuin ”sivilisaation rippeiden säilyttäminen”. Jos arvostelija olisi todennut sen sijaan, että kaikki se tehtiin ”kommunistisen diktatuurin ja puolueen poliittisen yksinvallan säilyttämiseksi” hän olisi päässyt lähemmäs totuutta, eikä meidän tarvitsisi kiistellä asiasta. Meidän on onnistuttava huomaamaan se, että bolševikit jatkavat tismalleen samojen menetelmien käyttämistä vielä tänäkin päivänä kuin niinä aikoina, joita arvostelija kutsuu ”vuosien 1919, 1920 ja 1921 tuskalliseksi välttämättömyydeksi”.

Nyt eletään vuotta 1925. Sotilasrintamat on jo kauan sitten hävitetty, maan sisäinen vastavallankumous tukahdutettu ja vanha porvaristo eliminoitu – toisin sanoen ”tuskalliset välttämättömyyden hetket” ovat menneisyyttä. Itse asiassa monet Euroopan ja Aasian hallitukset ovat jo poliittisesti tunnustaneet Venäjän ja bolševikit haalivat ulkomaista pääomaa maahansa, jonka luonnonvarat vain ”odottavat tulevansa käytetyksi”, kuten Tšitšerin[2] vakuuttaa maailman kaikille kapitalisteille. ”Tuskallisen välttämättömyyden hetket” ovat jo ohi, mutta terrori, Tšeka, sanan- ja lehdistönvapauden sortaminen sekä kaikki muut aiemmilta vuosilta tutut kommunistiset menetelmät ovat edelleen voimissaan. Itse asiassa niitä on alettu soveltaa vielä julmemmin ja sumeilemattomammin Leninin kuoleman jälkeen. Johtuneeko se sitten ”sivilisaation rippeiden säilyttämisen” halusta vai heikentyvän puoluediktatuurin vankistamisesta?

Arvostelija myös otaksui minun uskovan, että ”jos venäläiset olisivat tehneet vallankumouksen mieluummin Bakuninin kuin Marxin tyyliin” tulokset olisivat olleet erilaiset ja tyydyttävämmät. Tunnustan syyllisyyteni. Tosiasiassa en pelkästään usko niin, vaan olen varma asiasta.

---

sillä kertaa Yhdysvaltoihin. Hän palasi Venäjälle vuonna 1917, oli mukana vallankumouksessa ja toimi myöhemmin johtavissa asemissa, kunnes siivottiin Stalinin puhdistuksissa.

[2] Komissaari Grigori Tšitšerin (1872–1936) oli tärkeässä asemassa vallankumouksen jälkeen ja piti yllä ihannekuvaa Venäjästä. Kuolinvuosi kertonee, että Stalinin luuta puhdisti hänetkin nurkasta.

Venäjän vallankumous tai pikemminkin bolševikkien menetelmät ovat osoittaneet kuinka kohtalokasta on, jos poliittinen puolue ottaa ohjiinsa vallankumouksellisen kansan toiminnan. Sen seurauksena syntyy kaikkivaltias valtio, joka pyrkii saamaan koko maan tahtonsa alaisuuteen – ja sellainen on pelkästään uutta elämää organisoiva diktatuuri. En kuitenkaan aio tässä toistella päätösluvussa tiivistämiäni pohdintoja.

Eräs toinen kriitikko piti minua ”jäävinä todistajana”, koska olen anarkistina luonnostani hallituksenvastainen ajattelija kaikin mahdollisin tavoin. Kirjani koko ensimmäinen osa kuitenkin todistaa epäilyksen ennakkoluuloisuudestani olevan virheellinen. Puolustin bolševikkeja jo Amerikassa asuessani. Venäjällä viettämieni pitkien kuukausien aikana pyrin myös käyttämään hyödykseni jokaisen mahdollisuuden tehdä yhteistyötä heidän kanssaan ja auttaa heitä vallankumouksellisen rakentamisen mahtavassa tehtävässä. Vaikka olenkin anarkisti ja hallituksenvastainen ajattelija, en saapunut Venäjälle uskoen ihanteeni toteutuneen. Näin bolševikit vallankumouksen symboleina ja olin innokas työskentelemään heidän kanssaan keskinäisistä eroistamme huolimatta. Jos kuitenkin kiinnittyminen elämän tosiseikkoihin tarkoittaa samaa kuin se, ettei voi arvostella asioita oikeudenmukaisesti, niin sitten kyseinen kriitikko on aivan oikeassa. Olisi ollut mahdotonta elää kahden vuoden ajan kommunistisessa sorrossa, koko kansaa orjuuttavan hallituksen alaisena inhimillisten ja vallankumouksellisten perusarvojen turmelemisen keskellä sekä korruption ja valtionhoidollisten vääryyksien ikeessä ja silti pysyä todellisuudelle vieraana tai ”jäävinä” siinä mielessä kuin arvon kriitikko asian ymmärsi. Uskon että hän olisi nähnyt saman, vaikkei olekaan anarkisti. Voisiko muu olla edes mahdollista, sillä onhan hän ihminen?

Lopuksi voisin todeta, että tässä julkaistu laitos, joka sisältää ensimmäisestä painoksesta poisjääneet kappaleet, ilmestyy erittäin tärkeänä hetkenä Venäjän kannalta. Kun Leninin uusi talouspolitiikka eli ”NEP”[3] otettiin käyttöön, nousi uusi toivo paremmista ajoista. Se oli lupaus sorron ja vainon menetelmien vähittäisestä hävittämisestä. Kommunistinen diktatuuri vaikutti olevan altis höllentämään kuristusotettaan kansan ajatuksista ja elämästä. Toivo ei kuitenkaan elänyt pitkään. Leninin kuoleman jälkeen bolševikit ovat palanneet pahimpien aikojen terroriin. Koska hirmuhallinto pelkää valtansa menettämistä, se turvautuu verenvuodatukseen. Kirjani on siis yhtä ajankohtainen nyt kuin se oli vuonna 1922.

Kun esimmäiset Venäjää käsitelleet artikkelini ilmestyivät vuonna 1922, ja sittemmin kun teokseni julkaistiin Amerikassa, melkein jokaisen suuntauksen radikaalit hyökkäsivät tekstejäni kohtaan ja kyseenalaistivat niiden oikeutuksen. Luotin kuitenkin siihen, että vielä saapuisi aika jolloin naamio revittäisiin pois bolševismin valheellisilta kasvoilta ja koko suuri harha pajastuisi. Se aika koitti aiemmin kuin ounastelinkaan. Suurimmassa osassa sivistysmaita – Ranskassa, Englannissa, Saksassa, Skandinavian valtioissa, joissain Etelä-Euroopan maissa ja jopa Amerikassa sokean uskon usva haihtuu vähitellen pois. Laajat kansanosat alkavat vähitellen tajuta bolševikkihallinnon taantumuksellisen luonteen, sen harjoittaman sorron ja vainon sekä kommunismin tiukasta linjasta poikkeavien mielipiteiden tuomitsemisen. Diktatuurin poliittisten uhrien kiduttaminen Venäjän vankiloissa, jäisen pohjolan keskitysleireillä ja Siperian rangaistussiirtoloissa saa koko maailman edistyneempien osien tietoisuuden avartumaan. Melkein jokaisessa maassa on perustettu Venäjän poliittisia vankeja puolustavia ja auttavia yhdistyksiä, joiden päämääränä on turvata heidän vapauttamisensa sekä mielipiteen- ja sananvapauden toteuttaminen Venäjällä.

[3] NEP eli ”uusi talouspolitiikka” (ven. *Novaja Ekonomitsheskaja Politika*) tarkoitti Leninin 1920-luvulla käynnistämää sekatalousmallia, joka perustui osin vapaisiin markkinoihin, osin valtion kauppaan. Stalin pani NEPin nurin astuttuaan Kremliin ja luotsasi Neuvostoliittoa kohti puhdasta ~~kommunismia~~ valtion monopolia tuotannossa.

Jos oma teokseni auttaa osaltaan näitä ponnistuksia, onnistuu valaisemaan Venäjän todellista tilannetta sekä herättämään maailman näkemään bolševismin kirot ja diktatuurin kohtalokkuuden – oli se sitten fasistinen tai kommunistinen – siedän tyynesti kaikki väärinymmärrykset sekä vihollisten tai ystävien harhaiset tulkinnat. En myöskään kadu tämän teoksen taustalla ollutta henkistä ponnistelua ja kamppailua, ja olen vain onnellinen siitä että se on monien epävarmuuksien jälkeen viimein painettu kokonaan.

Emma Goldman.
Elokuu 1925.

Jälkisanat

I

Venäjän yhteiskunnallisen kokeilun bolševisminvastaiset sosialistikriitikot ovat sitä mieltä, että vallankumous ei onnistunut maassa, koska teolliset edellytykset eivät olleet kehittyneet riittävän pitkälle. He viittaavat Marxiin, joka opetti että yhteiskunnallinen vallankumous on mahdollinen ainoastaan sellaisissa maissa, joiden teollisuus on riittävän kehittynyttä, minkä seurauksena syntyy yhteiskunnallista vastarintaa. Nämä kriitikot siis esittävät, että Venäjän vallankumous ei voinut olla aito sosiaalivallankumous ja että sen olisi pitänyt kulkea historiallisesti tarkasteltuna perustuslaillisia ja demokraattisia reittejä. Niitä olisi pitänyt täydentää kasvavalla teollisuudella, joka olisi kypsyttänyt maata perustavampaa muutosta varten.

Tämä vanhakantainen marxilainen näkemys kuitenkin sivuun erään merkittävän tekijän, joka on kenties vielä tärkeämpi sosiaalivallankumouksen mahdollisuudelle ja menestykselle kuin teollisuuden vaikutus. Tarkoitan nyt massojen psykologista tilaa tiettynä aikakautena. Miksi esimerkiksi Yhdysvalloissa, Ranskassa tai edes Saksassa ei tapahdu vallankumousta? Mainitut maat ovat takuulla saavuttaneet Marxin edellyttämän teollisen kehityksen kulminaatiopisteen. Totuus on, että teollinen kehitys ja kärkevät sosiaaliset erot eivät itsessään riitä synnyttämään uutta yhteiskuntaa tai kirvoittamaan vallankumousta. Yhdysvalloista ja muista edellä mainituista maista puuttuu vaadittava yhteiskunnallinen tietoisuus, joka on vallankumoukselle välttämätön joukkopsykologinen tekijä. Se selittää miksi näissä maissa ei ole tapahtunut vallankumousta.

Tässä mielessä Venäjällä oli puolellaan suuri etu teollistuneempiin ja ”sivistyneempiin” maihin nähden. On totta ettei Venäjä ollut teollisesti yhtä kehittynyt kuin läntiset naapurinsa. Venäjän massapsykologia, jota helmikuun vallankumous edelleen kirvoitti ja vahvisti, kypsyi kuitenkin niin nopeaan tahtiin, että muutaman kukauden aikana kansa oli jo valmis niinkin äärivallankumouksellisiin mottoihin kuin ”Kaikki valta neuvostoille” ja ”Maa kuuluu talonpojille, tehtaat työläisille.”

Näiden tunnuslauseiden merkitystä ei ole syytä aliarvioida. Ne osoittivat laajasti kansan vaistonvaraisen ja puoliksi tietoisen tahdon ja tavoittelivat samalla täydellistä sosiaalista, taloudellista ja teollista uudelleenjärjestelyä Venäjällä. Mikä maa Euroopassa tai Amerikassa olisi muka valmis soveltamaan yhteiskuntaan vastaavanlaisia vallankumouksellisia oppeja? Venäjällä näistä motoista tuli suosittuja vuoden 1917 kesä- ja heinäkuun aikana. Niihin tartuttiin innokkaasti ja tarmokkaasti, ja ne muuttuivat suoraksi toiminnaksi miljoonapäisen teollisuus- ja maatalousväestön parissa. Se riitti todisteeksi Venäjän kansan ”kypsyydestä” vallankumoukseen.

Jos ajatellaan taloudellista ”valmiutta” marxilaisessa mielessä, ei pidä unohtaa, että Venäjä on edelleen suurelta osin maatalousvaltainen maa. Marxin lausunto otaksuu, että talonpoikien ja maatalouden parissa työskentelevän väestön on siirryttävä teollisuuden pariin jokaisessa korkeammalle kehittyneessä yhteiskunnassa, jotta voidaan ottaa ensimmäinen askel kohti vallan-

kumouskelpoisuutta. Venäjän vuoden 1917 tapahtumat kuitenkin osoittivat, että vallankumous ei odota teollistumisprosessia, ja mikä vielä tärkeämpää, kumousta ei voida jarruttaa sen nimissä. Venäjän talonpojat alkoivat takavarikoida maaonmistajien maita ja työläiset ottivat tehtaat haltuunsa miettimättä sen enempää Marxin pähkäilyjä. Oman logiikkansa mukaan edenneen kansan suora toiminta joudutti vallankumousta Venäjällä ja kumosi kaikki marxilaiset laskelmat. Slaavilainen psykologia osoittautui voimakkaammaksi kuin sosiaalidemokraattiset teoriat.

Tähän psykologiseen tilaan liittyi intohimoinen kaipaus vapauteen, jota vuosisadan kestänyt vallankumouksellinen kiihotus oli vaalinut kaikkien yhteiskuntaluokkien parissa. Venäjän kansa oli onneksi pysynyt poliittisesti viattomana. Ihmiset eivät olleet joutuneet kosketuksiin proletariaattia muissa maissa turmelleen ja hämmentäneen ”demokraattisen” vapauden tai itsehallinnon kanssa. Tässä mielessä Venäjä pysyi luonnollisena ja yksinkertaisena, eikä maassa jouduttu tutustumaan politiikan ja parlamentaarisen temppuilun hienouksiin tai lain sanelemiin hyvityksiin. Venäläisten oikeudentaju ja käsitys hyvästä olivat voimakkaita ja elinvoimaisia, eikä niitä sekoittanut näennäisen sivistyksen hienostelu. Venäjä tiesi mitä se halusi eikä odottamaan, että ”historiallinen välttämättömyys” toisi sen tullessaan. Suora toiminta oli ratkaisu kaikkeen. Vallankumous oli Venäjällä elävä tosiasia, ei pelkkä keskustelua herättävä teoria.

Tästä syystä Venäjän vallankumous tapahtui huolimatta maan teollisesta takapajuisuudesta. Vallankumouksen tekeminen ei kuitenkaan sellaisenaan riittänyt. Oli välttämätöntä edistyä ja avattua sekä kehittää uudenlainen taloudellinen ja sosiaalinen rakenne. Tämä vaihe vallankumouksesta vaatii mahdollisimman täydellisen tasapainon henkilökohtaisen aloitteellisuuden ja yhteisöllisen ponnistelun välillä. Vallankumouksen edistyminen ja menestys riippuvat kansan luovan nerouden mahdollisimman laajasta soveltamisesta sekä älymystön ja ruumiillista työtä tekevät proletariaatin yhteistoiminnasta. Yhteinen hyvä on kaikkien vallankumouksellisten pyrkimysten tärkein ponnin etenkin siinä vaiheessa kun maata rakennetaan uudelleen. Molemminpuoliset edut takaava yhteishenki ja solidaarisuus pyyhkäisivät Venäjän yli kuin mahtava aalto loka-marraskuun vallankumouksen ensimmäisinä päivinä. Ihmisten innokkuudessa piili voimia, jotka olisivat voineet siirtää vuoria. Tämä kiihko olisi kuitenkin pitänyt onnistua kanavoimaan älykkäästi koko kansan hyvinvointia ajatellen. Välineet tehokkaaseen johdattamiseen olivat käsillä. Ensinnäkin ammattiliitot ja osuuskunnat, joita Venäjä oli täynnä ja jotka myös yhdistivät kaupungin maaseutuun, olivat tärkeässä asemassa. Toisena tarvittiin neuvostoja, joita syntyi rutkasti vastaamaan Venäjän kansan tarpeisiin. Kolmantena tärkeänä tekijänä oli älymystö, jonka vuosisadan mittaiset perinteet toivat ilmi sankarillisen omistautumisen Venäjän vapautumiselle.

Tällainen kehitys ei kuitenkaan kuulunut bolševikkien suunnitelmiin. Useiden kuukausien ajan lokakuun jälkeen he sallivat kansan voimien tulla ilmi ja ihmisten jatkaa vallankumouksen laajentamista yhä uusille urille. Mutta heti kun kommunistinen puolue otaksui olevansa riittävän voimakas vaikuttaja hallituksen satulassa, se alkoi rajoittaa kansan vapaata toimintaa. Kaikki sitä seuranneet bolševikkien toimet, metodit ja niiden muutokset, kompromissit ja vetäytymiset, tukahduttamiskeinot ja vainot, sekä kaikkien muiden poliittisten näkemysten sortaminen ja tuhoaminen olivat ainoastaan keinoja suurempaan päämäärään pääsemisessä: bolševikit halusivat anastaa koko valtiovallan kommunistisen puolueen käsiin. Itse asiassa bolševikit eivät (ainakaan Venäjällä) edes salailleet sitä. He olivat avoimesti sitä mieltä, että kommunistinen puolue oli proletariaatin eturintama ja että diktaruutin piti niin muodoin päätyä sen käsiin. Mutta voi! Bolševikit uskoivat näin ilman että heidän isäntänsä hyväksyivät sitä – he eivät saaneet tukea talonpojilta, joita razvyortska, Tšeka tai edes kaikkialla vallinnut ihmisten ampuminen eivät voineet taivutella bolševikkihallinnon puolelle. Talonpojista tuli kivi, joka murskasi Leninin

punomat parhaat suunnitelmat ja juonet. Mutta Lenin oli kepeäliikkeinen akrobaatti ja taitava toimimaan pienimmässäkin mahdollisessa tilassa. Uusi talouspolitiikka otettiin käyttöön juuri sopivaan aikaan, jotta onnistuttiin suojatumaan hitaasti mutta varmasti koko kommunistien palatsin tuhoavalta katastrofilta.

II

”Uusi talouspolitiikka” tuli yllätyksenä ja jätkytyksenä suurimmalle osalle kommunisteja. He pitivät sitä kaikkien puolueen julistamien periaatteiden nurinkääntämisenä ja kommunismin itsensä väärentämisenä. Jotkut vanhimmista kommunisteista, jotka olivat kohdanneet vanhan hallinnon vaarat ja vainot samalla kun Lenin ja Trotski elivät turvallisesti ulkomailla, jättivät sen vuoksi puolueen. Puolueohtajat julistivat työsulun. He komensivat kommunistien rivit tyhjennettäviksi kaikesta ”epäilyttävästä” aineksesta. Jokaista epäiltiin riippumattomasta asenteesta, ja ne jotka eivät hyväksyneet uutta talouspolitiikkaa vallankumouksellisen viisauden viimeisenä sanana erotettiin. Heidän joukossaan oli lukuisia kommunisteja, jotka olivat palvelleet puoluetta vuosien ajan tavattoman omistautuneesti. Jotkut heistä loukkaantuivat perin juurin epäoikeudenmukaisesta ja julmasta menettelystä ja järkyttyivät syvästi kun kaikki heidän ylväänä pitämänsä periaatteet murtuivat. Osa heistä päätyi tekemään jopa itsemurhan. Mutta Leninin uuden evankeliumin sulava lipuminen oli kuitenkin taattava – se oli yksityisomaisuuden pyhyyden ja verisen kilpailun ilosanoma, joka oli pystytetty vallankumousvuosien raunioiden päälle.

Kommunistien ärtymys uudesta talouspblitiikasta ilmensi yhtä kaikki vain sitä kuinka hämmentyneitä Leninin vastustajat olivat. Ainoastaan henkisen sekaannuksen vuoksi oli mahdollista hyväksyä kaikki aiemmat poliitiset akrobaattitemput ja kuitenkin hermostua viimeisestä kuperkeikasta, joka oli prosessin looginen päätös. Hartaiden kommunistien ongelma oli, että he tarrautuivat puhtoiseen käsitykseen kommunistisesta valtiosta, joka lunastaisi koko maailman synnit vallankumouksen avulla. Suurin osa johtavista kommunisteista ei kuitenkaan ollut moisen harhan vallassa, Lenin kaikkein vähiten.

Keskustellessani ensimmäistä kertaa Leninin kanssa sain sen vaikutelman, että hän oli taidokas poliitikko, joka tiesi tarkalleen oli tekemässä, eikä kaihtaisi keinoja päämääränsä saavuttamisessa. Kun kuulin hänen puhuvan eri tilaisuuksissa ja luin hänen teoksiaan, vakuutuin siitä että Lenin ei juurikaan ollut kiinnostunut vallankumouksesta ja kommunismi oli hänelle hyvin etäinen seikka. Keskitetty poliittinen valtio oli Leninin jumaluus, jolle kaikki muu piti uhrata. joku sanoi, että Lenin uhraisi jopa vallankumouksen pelastaakseen Venäjän. Leninin menettelytavat ovat kuitenkin osoittaneet, että hän oli valmis uhraamaan molemmat – sekä vallankumouksen että maan (tai ainakin osan siitä) – toteutaakseen poliittiset juonensa Venäjän rippeiden kanssa.

Lenin osoittautui maailmanhistorian joustavimmaksi poliitikoksi. Hän pystyi olemaan samaan aikaan äärivallankumouksellinen, sopuratkaisuiden solmija ja taantumuksellinen. Kun huuto ”Kaikki valta neuvostoille!” pyyhkäisi Venäjän yli kuin mahtava aalto, Lenin ui vuoroveden mukana. Kun talonpojat ottivat maat omistukseensa ja työläiset valtasivat tehtaat, Lenin hyväksyi suoran toiminnan mutta meni vieläkin pidemmälle. Hän laittoi liikkeelle kuuluisan mottonsa ”Ryöstäkää ryöstäjät”, joka sekoitti ihmisten mieliä ja sai aikaan käsittämättömiä vaurioita vallankumouksellisessa idealismissa. Koskaan ennen yksikään aito vallankumouksellinen ei ollut tulkinnut sosiaalista takavarikointia vaurauden siirtona yksilöitä toiselle, mutta juuri sitä Leninin

tunnuslause tarkoitti. Sattumanvaraiset ja vastuuttomat ratsiat, entisen porvariston vaurauden kasaantuminen neuvostobyrokratian käsiin sekä niiden ihmisten pettäminen, joiden ainoa rikos oli heidän entinen asemansa, olivat kaikki tulosta Leninin ”Ryöstäkää ryöstäjät” -menetelmästä. Koko vallankumouksen historia oli sen jälkeen Leninin kompromissien ja hänen omien lupaustensa pettämisen kaleidoskooppikuva.

Bolševikkien toiminta ja heidän käyttämänsä menetelmät lokakuun jälkeisenä aikana saattavat vaikuttaa ristiriitaisilta uuden talouspolitiikan kanssa. Tosiasiassa ne ovat vain lenkkejä samassa ketjussa. Sen oli määrä sitoa kaikkivoipa keskushallinto valtionkapitalismiin, joka oli hallinnon taloudellinen ilmenemismuoto. Leninin visiot olivat rohkeita ja hänen tahtonsa rautainen. Hän tiesi kuinka saisi toverinsa Venäjällä ja sen ulkopuolella uskomaan, että hänen suunnitelmansa oli aidosti sosialistinen ja menetelmänsä vallankumoukselliset. Ei ihme, että Lenin halveksi niin paljon laumaansa. Hän ei myöskään arkaillut ilmaista sitä kasvokkain. ”Ainoastaan typerykset voivat uskoa, että kommunismi olisi tässä tilanteessa mahdollinen Venäjällä”, hän vastasi uuden talouspolitiikan vastustajille.

Itse asiassa Lenin oli oikeassa. Venäjällä ei koskaan pyritty saamaan aikaan todellista kommunismia, ellei sellaisena sitten pidetä kolmeakymmentäkolmea eri palkkaluokkaa ja erikokoisia muona-annoksia. Kommunismi on kaukana siitä, että harvoille ja valituille myönnetään etuoikeuksia samalla kun suuriin massoihin suhtaudutaan välinpitämättömästi.

Vallankumouksen varhaisvaiheessa kommunistisen puolueen oli suhteellisen helppo kahmia valta itselleen. Monet vallankumoukselliset tahot auttoivat yhdessä tuumin bolševikit valtaan heidän äärivallankumouksellisten lupaustensa lumoamina. Kun kommunistit saivat valtion ohjaukseensa, he aloittivat hävitystoimensa. Kaikki poliittiset puolueet ja ryhmät, jotka kieltäytyivät alistumasta uudelle diktatuurille, joutuivat tukahdetuiksi. Ensin polttopisteeseen joutuivat anarkistit ja vasemmistovallankumoukselliset, sitten menševikit ja muut oikeiston vastustajat, ja lopulta kaikki jotka tohtivat tuoda julki oman mielipiteensä. Myös kaikkien riippumattomien järjestöjen kohtalo oli samanlainen: ne joko alistettiin uuden valtiovallan palvelukseen tai tuhottiin kokonaan. Samoin kävi neuvostoille, ammattiliitoille ja osuuskunnille, eli niille kolmelle suurelle tekijälle, joiden oli tarkoitus auttaa toteuttamaan vallankumouksen unelma.

Neuvostot nousivat ensi kertaa tärkeään asemaan vuoden 1905 vallankumouksessa. Niillä oli tärkeä rooli tuona lyhyenä mutta merkityksellisenä aikana. Vaikka vallankumous murskattiinkin, ajatus neuvostoista oli jo juurtunut Venäjän kansan mieliin ja sydämiin. Kun ensimmäinen aamunkoi valaisi Venäjää helmikuussa 1917, neuvostot herätettiin jälleen henkiin, ja ne puhkesivat hyvin nopeasti kukkaan. Kansalle neuvostot eivät missään nimessä tarkoittaneet vallankumouksen hengen rajoittamista. Päinvastoin, vallankumouksen oli määrä löytää korkein ja vapain käytännön merkityksensä juuri neuvostojen kautta. Sen vuoksi neuvostot levisivät halki Venäjän niin vaistonvaraisesti ja nopeasti. Bolševikit tajusivat kuinka merkittävä tekijä ne olivat kansalle ja hekin yhtyivät vaatimuksiin. Heti kun kommunistit olivat saaneet hallitusvallan he kuitenkin huomasivat, että neuvostot uhkasivat valtion ylivoimaa. He eivät kuitenkaan voineet tuhota niitä sattumanvaraisesti ilman että rapauttaisivat samalla omaa arvovaltaansa kotimaassa ja ulkomailla neuvostojärjestelmän tukijoiden silmissä. Näin ollen kommunistit alkoivatkin vähitellen kuoria neuvostojen valtaa pois ja viimein alistivat ne omille tarkoituksilleen.

Venäjän ammattiliitot alistuivat paljon helpommin vallan riisunnalle. Niitä oli edelleen melko vähän ja vallankumouksellisen merkityksensä osalta ne olivat lapsenkengissään. Julistamalla ammattiliittojen sääntöjen seuraamisen pakolliseksi Venäjän työläisjärjestöt saivat lisää aineellista arvoa, mutta henkisesti ne pysyivät edelleen lapsina. Kommunistivaltiosta tuli ammattiliittojen

imettäjä. Vastineena tästä järjestöt ryhtyivät valtion käsikassaroiksi. Lenin piti ammattiliittoja ”kommunismin kouluna” kuuluisassa kiistassa niiden toimintamallista. Totta tosiaan! Ne olivat kuitenkin vanhanaikaisia kouluja, joissa lapsen henkeä rajoitettiin ja joissa se lopulta murskattiin. Missään päin maailmaa työläisjärjestöt eivät ole samalla tavalla valtion tahdon palvelijoita ja sen sääntöjen pokkuroijia kuin bolševistisella Venäjällä.

Osuuskuntien kohtalo tunnetaan liiankin hyvin, joten se ei vaadi paljon selityksiä. Osuuskunnat olivat tärkein yhdysside kaupungin ja maaseudun välillä. Niiden merkitys vallankumoukselle suosittuna ja menestyksekkäänä vaihdon ja jakelun välikätenä sekä Venäjän uudelleenrakentamisen välineenä oli mittaamaton. Bolševikit kuitenkin muuttivat osuuskunnat pelkiksi rattaiksi hallituksen koneistoon ja niin muodoin tuhosivat niiden käyttökelpoisuuden ja tehokkuuden.

III

Nyt on selvää miksi Venäjän vallankumous epäonnistui kommunistipuolueen ohjauksessa. Valtion organisoima ja keskittämä poliittinen valta haluttiin säilyttää hinnalla millä hyvänsä. Keskeisimmät auktoriteetit pyrkivät pakottamaan ihmisten toiminnan sellaisiin uomiin, jotka vastaisivat puolueen päämääriä. Kommunistien ainoa tarkoitus oli vahvistaa valtiota ja monopolisoida kaikki taloudelliset, poliittiset ja yhteiskunnalliset toimintamuodot. He pyrkivät ottamaan valtaansa jopa koko kulttuuritoiminnan. Vallankumouksen päämäärä oli ollut aivan toinen, ja se oli jo perimmäiseltä luonteeltaan autoritaarisuuden ja keskitetyn vallan vihollinen. Vallankumous pyrki avaamaan aina vain laajempia mahdollisuuksia työväestön tahdon ilmaisulle ja moninkertaistamaan yksilöllisen ja yhteisöllisen ponnistelun. Sen päämäärät ja toimintamallit olivat täysin vastakohtaiset kuin valtaapitävällä poliittisella puolueella.

Samalla tavalla vastakohtaisia toisilleen olivat vallankumouksen ja valtion käyttämät menetelmät. Vallankumouksen henki valoi itse omat periaatteensa. Ne korostivat vapautumista kaikista sortavista ja rajoittavista voimista, eli olivat lyhyesti sanottuna libertarianistisia periaatteita. Valtion menetelmät bolševikkivallan alaisuudessa perustuivat sitävastoin uhkailuun, joka muuttui asioiden edetessä järjestelmälliseksi väkivallaksi, sorroksi ja terroriksi. Näin ollen kaksi vastakohtaista päämäärää kamppaili vallasta ja bolševikkivaltio asettui vallankumousta vastaan. Taistelussa oli kysymys elämästä ja kuolemasta. Nämä päämääriltään ja menetelmiltään ristiriitaiset tahot eivät voineet tehdä tasapainoista yhteistyötä: valtion voitto tarkoitti vallankumouksen kuolemaa.

Olisi virheellistä otaksua, että vallankumouksen epäonnistuminen johtui kokonaan bolševikeille ominaisesta toiminnasta. Perustasolla se oli tulosta bolševismin periaatteista ja menetelmistä, mutta valtion autoritaarinen henki ja sen lähtökohdat halvaannuttivat lopullisesti libertarianistiset ja vapauttavat pyrkimykset. Vaikka jokin muu puolue olisikin ollut hallitusvastuussa Venäjällä, tulos olisi ollut periaatteessa sama. Itse bolševikit eivät tappaneet vallankumousta Venäjällä, vaan bolševikkien ihanteet. Ne olivat perustaltaan marxilaisia, joskin varsin muunnellussa muodossa. Se tarkoittaa, että ne olivat myös fanaattisesti hallituksen valtaa korostavia. Ainoastaan silloin kun ymmärretään, että nämä piilevät periaatteet murskasivat vallankumouksen, voidaan tämä koko maailmaa järisyttänyt tapahtuma ymmärtää oikein. Venäjän vallankumous heijastelee pienessä mittakaavassa vuosisataista vapauden periaatteiden kamppailua autoritaarista valtaa vastaan. Mitä muuta kehitys onkaan kuin vapauden periaatteiden nostamista sorron

periaatteita vastaan? Venäjän vallankumous oli bolševikkivaltion kukistama libertarianistinen askel. Se hävisi ainakin väliaikaisesti taantumukselliselle voimalle, hallituksen ihanteelle.

Useat syyt johtivat bolševikkivaltion voittoon. Olen jo käsitellyt suurinta osaa niistä edeltävissä luvuissa. Pääasiallinen syy ei kuitenkaan ollut Venäjän teollinen takapajuisuus, kuten monet aiheesta kirjoittaneet ovat väittäneet. Todellinen tekijä oli kulttuurinen, ja vaikka se antoi Venäjän kansalle tiettyjä etuja sivistyneempien naapurimaiden kansoihin nähden, siihen kätkeytyi myös kohtalokkaita haittapuolia. Venäjä oli ”kulttuurisesti takapajuinen” siinä mielessä, että poliittinen tai parlamentaarinen keinottelu ei ollut tärvellyt sitä. Toisaalta tästä seurasi, että maassa oltiin kokemattomia poliittisessa pelissä ja siellä uskottiin lujimmalla äänellä puhuvan ja eniten lupauksia latelevat puolueen ihmeitätekevään voimaan. Tämä usko hallituksen valtaan auttoi orjuuttamaan Venäjän kansan kommunistisen puolueen ikeeseen jo ennen kuin suuret kansanjoukot ymmärsivät olevansa lieassa.

Libertarianistinen periaate oli voimakas vallankumouksen alkuvaiheessa ja sanavapauden tarve suorastaan kaikkivoipa. Kun ensimmäinen innokkuuden aalto vetäytyi arkisen elämän vuoroveden mukana, olisi tarvittu lujaa vakaumusta pitämään vapauden liekit palamassa. Venäjän mahtavilla kunnailla oli vain pieni kourallinen ihmisiä, jotka lietsoivat tuota tulta. Tarkoitan anarkisteja, joita oli vain vähän ja joiden kaikki ponnistukset oli tukahdutettu tsaarinaikana. Näin ollen heidän toiminnallaan ei ollut aikaa kantaa hedelmää. Venäjän kansa oli jossain määrin vaistonvaraisesti anarkistista, mutta se ei tuntenut vielä riittävän hyvin aidon vapauden periaatteita ja menetelmiä voidakseen soveltaa niitä arkielämän tasolla. Suurin osa Venäjän anarkisteista oli ikävä kyllä edelleen sotkeutunut rajoitetun ryhmätoiminnan vyyhteen ja monet pyrkivät vaikuttamaan pikemminkin yksilötasolla kuin merkittävämmän sosiaalisen ja yhteisöllisen ponnistelun kautta. Kuten tulevaisuuden objektiiviset historiantutkijat tulevat varmasti osoittamaan, anarkistit ovat näytelleet suurta roolia Venäjän vallankumouksessa. Heidän merkityksensä on ollut paljon tärkeämpi ja hedelmällisempi kuin heidän suhteellisen vähäinen määränsä antaisi olettaa. Rehellisyys ja vilpittömyys pakottavat minut kuitenkin toteamaan, että anarkistien työllä olisi ollut mittaamattomasti suurempi käytännöllinen arvo, jos he olisivat toimineet järjestäytyneemmin ja pystyneet suuntaamaan kansan energian kohti perustaltaan vapaamman elämän uudelleenrakentamista.

Edellä hahmottelemani anarkistien epäonnistuminen Venäjän vallankumouksessa ei kuitenkaan tarkoita heidän vapauden ihanteensa tappiota. Päinvastoin, Venäjän vallankumous on osoittanut vakuuttavasti, että valtiollinen ihanne, valtiososialismi ja kaikki sen ilmenemismuodot (taloudellinen, poliittinen, sosiaalinen ja koulutuksellinen) ovat kokeneet lopullisesti ja toivottomasti konkurssin. Koko ihmiskunnan historian aikana virkamiehistö, hallitus ja valtio eivät ole osoittautuneet niin paikallaan pysyviksi, taantumuksellisiksi ja jopa vastavallankumouksellisiksi kuin Venäjällä. Lyhyesti sanottuna niistä tuli aidon vallankumouksen vastavoima.

Uskoisinkin että ainoastaan libertarianistinen henki ja sen pohjalta luodut menetelmät voivat viedä ihmisen askeleen eteenpäin hänen ikuisessa kamppailussaan paremman, kauniimman ja vapaamman maailman puolesta. Kun tarkastellaan vallankumouksiksi kutstuttuja suuria mullistuksia, voidaan huomata että tämä piirre on niissä yhtä merkittävä kuin tavallisessa yhteiskunnallisessa kehitysprosessissakin. Autoritaarinen menettely on epäonnistunut aina koko historian ajan, ja nyt se on jälleen epäonnistunut Venäjän vallankumouksessa. Ihmisten kekseliäisyys ei ole tähän mennessä tuottanut mitään vaihtoehtoa libertarianistiselle periaatteelle, sillä suurin viisaus löydettiin silloin kun saatiin kuulla, että vapaus on järjestyksen äiti, ei sen tytär. Kaikista poliittisista uskomuksista ja puolueista huolimatta mikään vallankumous ei voi olla aidosti ja py-

syvästi menestyksekäs, ellei se ota tehtäväkseen lopettaa kaikkea sortovaltaa ja katkaista jokaista keskittämispyrkimystä. Ihmisten on kamppailtava päättäväisesti sen puolesta, että vallankumous todella merkitsisi kaikkien taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen arvojen uudistamista. Pelkästään poliittisen puolueen korvaaminen toisella ei riitä, eikä myöskään itsevaltiuden naamiointi työväen motoilla. Samoin on turhaa vakiinnuttaa jonkin uuden yhteiskuntaluokan diktatuuri muiden kustannuksella tai vain vaihtaa poliittisia lavasteita. Vallankumouksen tekemiseen tarvitaan kaikkien näiden autoritaaristen periaatteiden nurinkääntämistä.

Taloudessa tämä muutos on jätettävä teollisen työväestön käsiin – he voivat tehdä valinnan teollisuusvaltion ja anarkosyndikalismin välillä. Jos he valitsevat ensin mainitun, sen luoma uhka uuden yhteiskuntamallin kehitykselle on yhtä suuri kuin poliittisenkin valtion. Lopulta valtiosta tulisi vain kuollutta painoa, joka estäisi uusien elämänmuotojen kasvun. juuri tästä syystä syndikalismi (tai industrialismi) ei itsessään riitä, vaikka sen kannattajat niin väjttävätkin. Ainoastaan silloin, kun libertarianistinen henki leviää työläisten taloudellisen järjestelmän pariin, massojen monenlaiset luovat energiat voivat nousta esiin ja vallankumous saada suojan ja puolustuksen. Vapaa aloitteellisuus ja yleinen osallistuminen vallankumouksen tapahtumiin voivat estää ne typeryydet, joihin Venäjällä syyllistyttiin. Esimerkiksi polttoainepulan aikana ei olisi tarvinnut mennä sadankaan kilometrin päähän Petrogradista löytääkseen sitä litratolkulla, eikä kaupunki olisi joutunut kärsimään kylmyydestä jos vain Petrogradin työläisjärjestöjen olisi sallittu käyttää vapaasti aloitteellisuuttaan yhteisen hyvän nimissä. Ukrainan talonpoikien kylvö olisi onnistunut häiritsemättä jos he olisivat päässeet käsiksi maatalousvälineisiin, jotka oli sullottu erääseen varastoon Harkovassa ja muihin teollisuuskeskuksiin, sille niiden oli odotettava Moskovasta ennen kuin saattoivat aloittaa esimerkiksi autojen jakelun. Nämä ovat luonteenomaisia piirteitä bolševikkien hallituskeskeisyydessä ja vallan keskittämisessä, ja niiden pitäisi toimia varoittavina esimerkkeinä Euroopan ja Amerikan työläisille valtiovallan tuhoisista vaikutuksista.

Massojen teollinen valta, joka tulee esiin heidän libertarianistisen yhdistymisensä eli anarkosyndikalismin kautta, on ainoa keino järjestää menestyksekkäästi talouselämä ja jatkaa samalla tuotantoa. Teollisuuden kanssa tasapainoisessa yhteistyössä toimivat osuuskunnat voivat ottaa jakelijan ja välittäjän roolin kaupungin ja maaseudun välillä, ja samaan aikaan ne voivat yhdistää toisiinsa veljellisin sitein teollisuustyöläiset ja talonpojat. Näin syntyy molemminpuolisen hyödyn ja auttamisen lujittama yhteinen rintama, joka on vallankumouksen vahvin puolustusmuuri. Se on paljon tehokkaampi kuin pakollinen työ, puna-armeija tai terrori. Vain sillä tavoin vallankumouksellinen toiminta voi jouduttaa uudenlaisten yhteiskuntamuotojen kehitystä ja kirvoittaa kansalaisia suurempiin saavutuksiin.

Libertarianistinen teollinen järjestelmä ja osuuskunnat eivät kuitenkaan ole ainoita yhteisöllisen elämän monenkirjavia vaiheita jäsentäviä tekijöitä. Pitää ottaa huomioon myös kulttuuriset voimat, jotka siitä huolimatta että ovat läheisessä suhteessa taloudelliseen toimintaan, hoitavat kuitenkin myös omaa merkittävää tehtäväänsä. Venäjällä kommunistivaltiosta tuli ainoa yhteiskuntaruumiin tarpeiden täyttäjä. Kuten onkin jo kuvailtu, siitä seurasi valtava kulttuurinen pysähtyneisyys ja kaiken luovan toiminnan halvaantuminen. Jos tällainen kardinaalivirhe halutaan välttää tulevaisuudessa, on kulttuuristen voimien saatava toimia talouden alaisuudessakin riippumattomasti ja vapaasti. Kulttuurisen työn tärkein kriteeri ei ole valtaapitävän poliittisen puolueen sokea totteleminen, vaan sen kannalta ovat ratkaisevia vallankumoukselle omistautuminen, tietoisuus, kykyjen käyttäminen ja ennen kaikkea luovien virikkeiden toteuttaminen. Venäjällä tämä kaikki muuttui mahdottomaksi miltei heti lokakuun vallankumouksen puhkeamisen jälkeen, kun älymystö ja kansa erotettiin väkivalloin toisistaan. On totta, että tässä tapauksessa

älymystö itse heitti ensimmäisen kiven, etenkin jos mietitään teknistä älymystöä, joka Venäjällä niin kuin kaikissa muissakin maissa tarrautuu aina porvariston frakinliepeisiin. Koska tämä ryhmä ei voinut ymmärtää vallankumouksellisten tapahtumien merkitystä, he pyrkivät vuoroveden nousun kaikkinaisella sabotaasilla. Venäjällä oli kuitenkin myös toisenlaista älymystöä, jolla oli takanaan sadan vuoden mittainen kunniakas vallankumouksellinen menneisyys. Tämä älymystön haara luotti kansaan, vaikka sen edustajat eivät uskoneetkaan ansaitsevansa uutta diktatuuria omiin käsiinsä. Bolševikkien kohtalokas virhe oli se, etteivät he erotelleet näitä älymystön ryhmiä toisistaan. He vastasivat sabotaasiin kaikkialle levinneellä sorrolla, joka kohdistui älymystöön luokkana ja aloitti vahvemman vihakampanjan kuin edes porvariston kohdalla oli nähty. Tämä menettelytapa loi hornan kuilun älymystön ja työväestön väliin ja pystytti esteen kaiken rakentavan työn eteen.

Lenin ymmärsi ensimmäisenä tämän virheen suuruuden. Hän osoitti kuinka vakavat erehdys oli johdattaa työläisiä uskomaan, että he voisivat rakentaa teollisuutta ja toimia kulttuurin parissa ilman älymystön apua ja yhteistyötä. Proletariaatilla ei ollut tietoutta tai koulutusta moiseen tehtävään, ja älymystö oli palautettava takaisin teollisen elämän johtoon. Yhden virheen tunnustaminen ei kuitenkaan pelastanut Leniniä ja hänen puoluettaan tekemästä välittömästi toista virhettä. Teknisesti harjaantunut älymystö kutsuttiin takaisin sellaisin ehdoin, jotka vain lisäsivät hallituksenvastaisen ajattelun hajaannusta.

Samalla kun työläiset näkivät nälkää, insinöörit, teollisuusekspertit ja teknikot saivat suurta palkkaa, erikoisoikeuksia ja parhaat muona-annokset. Heistä tuli valtion vaalimia työntekijöitä ja massojen uusia orjapiiskureita. Kansalle oli jo vuosikausien ajan syötetty petoksellista palturia siitä, että menestyksekkääseen vallankumoukseen riittävät pelkät lihakset ja vain ruumiillinen työ on aidosti tuottavaa. Tällä tavoin heitä rohkaistiin vihakampanjaan, jossa jokainen älykkö leimattiin vastavallankumoukselliseksi ja keinottelijaksi, eikä työläisten ollut enää mahdollista solmia rauhaa niiden ihmisten kanssa, joita he olivat oppineet halveksimaan ja parjaamaan epäluotettavina.

Ikävä kyllä Venäjä ei ole ainoa maa, jossa on työväestöllä on samankaltainen asenne älymystöä kohtaan. Poliittiset kansankiihottajat pelaavat kaikkialla massojen tietämättömyydellä, opettavat heille että koulutus ja kulttuuri ovat ainoastaan porvarillista ennakkoluuloisuutta, että työläiset pärjäävät ilmankin älymystöä ja että vain he voivat rakentaa yhteiskunnan uudelleen. Venäjän vallankumous on tehnyt varsin selväksi, että sekä aivot että lihakset ovat välttämättömiä yhteiskunnan uudelleenluomisen eteen tehtävässä työssä. Älyllinen ja ruumiillinen työ ovat yhtä läheisissä suhteissa toisiinsa yhteiskuntaruumiissa kuin aivot ja kädet ihmisen kehossa. Yksi ei toimi kunnolla ilman toista.

On totta, että monet älyköt pitävät itseään työläisistä erillisenä ja heitä ylempänä luokkana, mutta yhteiskunnalliset olosuhteet näivettävät jatkuvasti kaikkialla älymystön korkeaa jalustaa. Sen ansiosta älymystö voi havaita olevansa osa proletariaattia ja vieläkin riippuvaisempi taloudellisesta herrasta kuin ruumiillisen työn tekijät, sillä siinä missä he voivat aina napata työvälineensä mukaan ja astella halki maailman etsien muutosta epäoikeudenmukaiselle tilanteelle, älymystöproletariaatin edustajien juuret ovat paljon vahvemmin tietyssä yhteiskunnallisessa ilmapiirissä, eivätkä he voi vaihtaa ammattiaan tai elämäntapaansa yhtä sulavasti. Näin ollen on tavattoman tärkeää saada työläisetkin ymmärtämään älymystön jatkuvasti nopeutuva proletarisaatio, sillä se solmii heidän välilleen yhteisen siteen. jos länsimaailma haluaa ottaa oppia Venäjän kokemuksista, massojen imartelun ja älymystön sokean vastustamisen on loputtava. Se ei kuitenkaan tarkoita, että raskaan työn raatajat olisivat täysin riippuvaisia älykkäästä kansanosasta.

Päinvastoin, massojen on hetimiten valmistauduttava ja varustauduttava vallankumouksen heille antamaan suureen tehtävään. Heidän pitäisi hankkia kotimaidensa teollisen ja yhteiskunnallisen rakenteen hoitamiseen ja suuntaamiseen vaadittavaa tietoutta ja teknisiä taitoja. Parhaimmatkin työläiset tarvitsevat aina yhteistyötä asiantuntijoiden ja kulttuuriväen kanssa. Samalla näiden ihmisten on ymmärrettävä, että heidän todelliset etunsa ovat yhteneväisiä massojen edun kanssa. Kun nämä kaksi yhteiskunnallista voimatekijää voidaan taiten sulauttaa tasapainoiseksi kokonaisuudeksi, Venäjän vallankumouksen traagiset puolet häviävät miltei kokonaan. Ketään ei ammuttaisi vain sen takia, että hän ”sai joskus paremman sivistyksen”. Tiedemies, insinööri, erikoisasiantuntija, tutkija, kouluttaja ja luova taiteilija siinä missä puuseppä, konemies ja kaikki muutkin työläiset ovat yhdessä osatekijöitä siinä yhteisöllisessä voimakentässä, jonka on määrä muokata vallankumouksen aineksista arkkitehtonisesti täysin uudenlainen yhteiskunnallinen rakennus. Vihanpidon sijaan yhteistoiminta, vastakkaisuuden sijaan toveruus ja ampumisen sijaan myötätunto – siinä on Venäjän kokeilun epäonnistumisen tarjoama läksy niin älymystölle kuin työläisillekin. Kaikkien on opittava molemminpuolisen avunannon ja vapaan yhteistyön arvo, ja silti jokaisen on pystyttävä pysymään riippumattomana omassa piirissään ja tehtävä työtä yhteiskunnan eteen niin paljon kuin vain pystyy. Ainoastaan sillä tavoin tuottava työ sekä sivistys- ja kulttuuripyrkimykset tulevat ilmi uudessa ja runsaammassa muodossa. Se on minulle Venäjän vallankumouksen muassaan tuoma kaikkivoipa ja elinvoimainen opetus.

IV

Edellisillä sivuilla olen pyrkinyt osoittamaan miksi bolševikkien periaatteet, menetelmät ja taktiikat epäonnistuivat. Lisäksi olen esittänyt, että jos samanlaiset periaatteet ja menetelmät omaksutaan jossain muussa maassa, oli se teollisesti kuinka kehittynyt hyvänsä, nekin on tuomittu epäonnistumaan. Olen myös tehnyt selväksi, että pelkästään bolševismi ei epäonnistunut, vaan myös itse marxismi. Tarkoitan että valtion idea, sen autoritaarinen periaate, osoittautui konkurssikypsäksi Venäjän vallankumouksen kokemusten perusteella. Jos yrittäisin tiivistää koko väitteeni yhteen lauseeseen, voisin todeta: Valtiolla on sisäsyntyinen taipumus keskittää, kapeuttaa ja monopolisoida kaikki yhteiskunnallinen toiminta, kun taas vallankumouksen päämäärä on päinvastoin kasvattaa, avartaa ja levitä alati laajemmalle. Toisin sanoen valtio on institutionaalinen ja paikallaan pysyvä, vallankumous taas soljuva ja dynaaminen. Nämä kaksi mallia ovat keskenään yhteensopimattomia ja tuhoavat toinen toisensa. Valtion ihanne tappoi Venäjän vallankumouksen, ja se tulee takuulla tekemään samoin kaikissa muissakin vallankumouksissa, jos vapauden ihanne ei saa siitä voittoa.

Menen kuitenkin vielä pidemmälle. Vallankumoukselle ja elivoimaiselle inhimilliselle kehitykselle eivät olleet kohtalokkaita pelkästään bolševismi, marxismi ja hallituskeskeisyys. Venäjän vallankumouksen kukistumisen todellinen syy on vielä syvemmällä. Se löytyy sosiaalivallankumouskäsityksestä itsestään. Vallitseva ja melkeinpä yleisesti hyväksytty ajatus vallankumouksesta on sosialistien ihanteen mukaan seuraavanlainen: vallankumous on väkivaltainen yhteiskuntaolojen muutos, jonka kautta yksi yhteiskuntaluokka, tässä tapauksessa työväenluokka, ottaa vallan ja ryhtyy hallitsemaan toista luokkaa, kapitalisteja. Muutos käsitetään tässä tapauksessa puhtaasti aineelliseksi, ja sellaisena siihen kuuluu ainoastaan poliittisten kulissien vaihtaminen ja institutionaalinen uudelleenjärjestely. Porvariston diktatuuri siis korvautuu ”proletariaa-

tin diktatuurilla", tai pikemminkin sen kuvitteellisen "etujoukon" eli kommunistisen puolueen diktatuurilla. Lenin ottaa haltuunsa Romanovien valtaistuimen, keisarin istuinsali nimetään uudelleen kansankomissaarien neuvostoksi, Trotski nimetään sotaministeriksi ja työväestöstä tulee Moskovan sotilaallinen kenraalikuvernööri. Tällainen oli pääpiirteittäin bolševikkien käsitys vallankumouksesta käytännön tasolla. Muutamilla pienillä muutoksilla siitä saadaan kaikkien sosialistipuolueiden vallakumouskäsitys.

Tämä malli on kuitenkin kohtalokkaan väärä. Vallankumous on kyllä väkivaltainen prosessi, mutta jos se johtaa ainoastaan diktaattorin vaihtamiseen sekä nimitysten ja poliittisten henkilöiden korvaamiseen uusilla, se tuskin on toteuttamisen arvoinen. Typerryttävä ihmishenkien ja kulttuuristen arvojen menetys ei varmasti ole kaikissa vallankumouksissa vaadittavan kamppailun ja uhrausten arvoista. Jos tällainen vallankumous toisi joskus tullessaan suurempaa yhteiskunnallista hyvinvointia (mitä ainakaan Venäjällä ei tapahtunut) niin se ei siltikään olisi hintansa väärti. Asioiden tilaa voidaan parantaa ilmankin veristä vallankumousta. Vallankumouksen todellinen päämäärä ei nähdäkseni ole kivun lievittäminen tai pienet uudistukset.

Minun mielipiteeni, jonka kokemukseni Venäjällä vahvistivat tuhatkertaisesti, on se että vallankumouksen ja nimenomaan sosiaalivallankumouksen tarkoitus on perustava arvojen uudeelleenrakentaminen. Se ei koske pelkästään yhteiskunnallisia vaan myös inhimillisiä arvoja. jälkimmäisten uudistaminen nousee jopa vallitsevaksi tehtäväksi, sillä yksilölliset arvot ovat kaikkien yhteiskunnallisten arvojen perusta. Instituutiot ja olosuhteet rakentuvat syväänjuurtuneiden ihanteiden varaan. Näiden olosuhteiden muuttaminen siten, että perustavat ihanteet ja arvot jäävät koskemattomiksi, tarkoittaa ainoastaan pinnallista muutosta, joka ei voi olla pysyvä tai tuoda todellista parannusta tullessaan. Se on ainoastaan kaavamainen, ei sisällöllinen muutos, minkä Venäjän kokeilu traagisesti osoitti.

Venäjän vallankumouksen suurin epäonnistuminen piilee juuri siinä, että maassa yritettiin (johtavan poliittisen puolueen suitsimana) muuttaa ainoastaan instituutioita ja olosuhteita samalla kun lyötiin kokonaan laimi vallankumoukseen liittyvien inhimillisten ja yhteiskunnallisten arvojen muokkaaminen. Vielä pahempaa on se, että kommunistinen valtio pyrki mielipuolisessa vallanhimossaan jopa vahvistamaan ja syventämään niitä ihanteita ja käsityksiä, jotka vallankumouksen olisi pitänyt tuhota. Valtio tuki ja rohkaisi pahimpia epäyhteisöllisiä arvoja ja tuhosi järjestelmällisesti jo osittain heränneen käsityksen uusista vallankumouksellisista arvoista. Käsitykset oikeudenmukaisuudesta ja tasa-arvosta sekä rakkaudesta, vapaudesta ja inhimillisestä veljeydestä ovat yhteiskunnan uudelleenluomisen perustekijöitä, mutta kommunistivaltio tukahdutti ne miltei kuoliaiksi. Ihmisen vaistonvarainen käsitys tasa-arvosta leimattiin heikoksi tunteiluksi, ihmisen oma-arvontunnosta ja vapaudesta tuli porvarillista taikauskoa, ja elämän pyhyys, joka on yhteiskunnallisen uudelleenrakentamisen kulmakivi, tuomittiin epävallankumoukselliseksi ja miltei vastavallankumoukselliseksi. Tämä perustavien arvojen vaarallinen kieroutuminen kantoi sisällään tuhon siementä. Koska ajateltiin, että vallankumous olisi ainoa keino taata poliittinen valta, oli välttämätöntä alistaa kaikki vallankumoukselliset arvot sosialistivaltion tarpeille. "Valtion syyt", jotka naamioitiin "vallankumouksen ja kansan eduiksi", muuttuivat ainoiksi toiminnan ja jopa tuntemisen periaatteiksi. Vallankumouksellisten mullistusten traagisesta välttämättömyydestä eli väkivallasta tuli maan tapa, perustava menetelmä, ja nyt se on jo kruunattu voimakkaimmaksi ja "ihanteellisimmaksi" järjestelmäksi. Eikö Zinojev it-

se nostanutkin Tšekan verisen johtajan Dzeriinskin[1] ”vallankumouksen pyhimykseksi”? Eivätkö valtion suurimmat kunnianosoitukset syydettykin Uritskille[2], Petrogradin Tšekan perustajalle ja sadistiselle johtajalle?

Tämä eettisten arvojen kieroutuminen kiteytyi pian kommunistisen puolueen kaikkivoipaan mottoon: PÄÄMÄÄRÄ OIKEUTTAA KAIKKI KEINOT. Ammoisten aikojen inkvisitio ja jesuiitat olivat myös omaksuneet saman ohjenuoran ja alistaneet kaiken moraalin sille. Se kuitenkin kostautui jesuiitoille samalla tavalla kuin Venäjän vallankumouksellekin. Moton vanavedessä seurasivat nimittäin valheet, petokset, tekopyhyys ja maanpetturuus sekä avoimet ja salaiset murhat. Sosiaalipsykologiaa tuntevien pitäisi tarkastella lähemmin sitä kuinka kaksi ajallisesti ja aatteellisesti niin erillistä liikettä kuin jesuiitat ja bolševikit saivat aikaan tismalleen samanlaisia tuloksia sen periaatteen varassa, jonka mukaan päämäärä oikeuttaa kaikki keinot. Tämä historiallinen rinnakkaisuus, jota on tähän asti ylenkatsottu täysin, opettaa varsin tärkeän läksyn kaikkia myöhempiä vallankumouksia ja koko ihmiskunnan tulevaisuutta varten.

On tavattoman suuri erehdys uskoa, että päämäärät ja tarkoitukset ovat erillään menetelmistä ja strategioista. Tämä käsitys on selkeä uhka yhteiskunnalliselle uudelleenrakentamiselle. Inhimilliset kokemukset ovat osoittaneet kerta toisensa jälkeen, että menetelmiä ja keinoja ei voida erottaa niiden lopullisesta tavoitteesta. Käytettävät keinot syntyvät yksilöllisten tapojen ja yhteiskunnallisten käytäntöjen perusteella, ja ne ovat osa lopullista päämäärää vaikuttaen niihin ja muokaten niitä. Lopulta päämääristä ja keinoista tulee yksi ja sama asia. Tunsin sen heti kun saavuin Venäjälle, ensin hämärästi, sitten aina vain tietoisemmin ja selkeämmin. Vallankumouksen mahtavista ja inspiroivista päämääristä tuli niin selvästi valtaa pitävän poliittisen puolueen käyttämien menetelmien kätkemiä ja hämättämiä, että oli vaikeaa erottaa väliaikaisia keinoja lopullisesta päämäärästä. Keinot vaikuttavat päämääriin ja muuttavat niitä välttämättä sekä psykologisesti että sosiaalisesti. Koko ihmiskunnan historia todistaa sen, että jos eettisistä käsityksistä luovutaan menetelmien osalta, se tarkoittaa että ne vajoavat täydellisen moraalittomuuden tilaan. Siinä piilee bolševikkien filosofian todellinen tragedia Venäjän vallankumouksen osalta. Toivottavasti tätä läksyä ei ole opittu turhaan.

Mikään vallankumous ei voi olla vapauttava voima, elleivät sen toteuttamiseen käytettävät keinot ole hengeltään ja taipumuksiltaan yhtenäisiä toivottujen päämäärien kanssa. Vallankumous on vallitsevan tilan vastakohta, väkivaltainen protesti epäinhimillisyyttä ja sen aiheuttamaa hillitöntä orjuuttamista kohtaan. Se tuhoaa vallitsevat arvot, joiden varaan monimutkainen epäoikeudenmukaisuuden, sorron ja vääryyden järjestelmä on rakennettu tietämättömyyden ja julmuuden voimin. Vallankumous on uusien arvojen ylistämistä, tien näyttämistä perustavien ihmistenvälisten ja yhteiskunnallisten suhteiden muutokselle. Vallankumouksessa ei ole kyse pelkästä uudistamisesta tai muutamien yhteiskunnallisten epäkohtien korjaamisesta, ei pelkästä rakenteiden ja instituutioiden muuttamisesta tai yhteiskunnallisen hyvinvoinnin uudelleenjakamisesta. Se on kyllä kaikkea sitäkin, mutta myös paljon enemmän. Vallankumous on ensimmäinen ja tärkein arvojen uudeelleenmuokkaaja, uusien ihanteiden valonkantaja. Se on tulevaisuuden etiikan tärkein opettaja, joka kirvoittaa ihmisiä kehittämään uudenlaisia käsityksiä elämästä

[1] Bolševikki-intoilija Feliks Dzeržinski (1877–1926) oli perustamassa Venäjän salaista poliisia Tšekaa. Jo nuorena radikalisoitunut ja tsaarin aikana Siperiaan useamman kerran karkoitettu Rautainen Feliks nousi heti vallankuomuksen jälkeen tärkeään asemaan kommunistisen puolueen keskuskomiteassa.

[2] Toinen vallankumouksellinen Moisei Uritski (1873–1918) oli juutalainen lakimies, hänkin useamman kerran karkotettu menševikkien kannattaja, josta tuli sittemmin bolševikki ja keskuskomitean jäsen. Hän astui Petrogradin Tšekan johtoon heti sen perustamisen jälkeen.

ja sen ilmenemisestä sosiaalisyhteiskunnallisissa suhteissa. Se on henkinen ja hengellinen mullistus.

Tärkein eettinen sääntö on määritellä käytettävien keinojen ja tavoiteltavien päämäärien luonne. Vallankumouksellisena pidettävän yhteiskunnallisen muutosvoiman lopullinen on aina taata vakaa perusta ihmiselämän pyhyydelle, ihmisen oma-arvontunnolle ja jokaisen oikeudelle vapauteen ja hyvinvointiin. Jos tämä ei ole vallankumouksen perimmäinen päämäärä niin väkivaltaisille yhteiskunnallisille muutoksille ei ole oikeutusta. Ulkoiset yhteiskunnalliset muutokset voidaan saada aikaan tavallistenkin kehitysprosessien kautta. Vallankumous puolestaan ei merkitse pelkästään ulkoista muutosta, vaan sisäistä, perustavanlaatuista ja syvällistä muutosta. Sisäinen käsitysten ja ihanteiden muutos, joka lävistää alituiseen laajenevat sosiaaliset kerrokset, kärjistyy lopulta vallankumouksen nimellä tunnettuun väkivaltaiseen mullistukseen. Voiko tämä kärjistyminen sitten uudelleenarvottamisen prosessin nurin, asettua sitä vastaan ja pettää sen? Juuri niin tapahtui Venäjällä. Vallankumouksen itsensä on joudutettava ja edistettävä sitä prosessia, jonka kärjistynyt muoto se itse on. Sen pääasiallinen tehtävä on saada kehityksen luovat voimat käyttöön, jatkaa prosessia edemmäs ja antaa sille mahdollisimman laaja-alainen ilmaisu. Vain sillä tavoin vallankumous voi olla uskollinen omalle kehitykselleen.

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että varsinaisen vallankumouksen hetki, eli niin kutsuttu siirtymävaihe, on itse asiassa pelkkä alkusoitto uudelle yhteiskuntajärjestykselle. Se on uuden elämän eteissali ihmisen ja ihmiskunnan vasta rakennetussa talossa. Sen on tuotava sellaisenaan esiin uuden elämän henki, joka on tasapainossa rakennuksen pystyttämisen kanssa.

Huominen on tämän päivän lapsi. Nykyhetki langettaa varjonsa kauas tulevaisuuteen. Se on yksilöllisen ja yhteisöllisen elämän laki. Vallankumous, joka luopuu eettisistä arvoista ja petaa siten epäoikeudenmukaisen, petoksellisen ja sortavan perustan tulevaisuuden yhteiskunnalle, on epäonnistunut. Tulevaisuuden rakentamiseen käytettävät keinot ovat sen kulmakivi. Tämän todistavat myös Venäjän traagiset olosuhteet. Valtion keskushallinnon menetelmät ovat halvaannuttaneet yksilöllisen aloitteellisuuden ja ponnistelun. Diktatuurin sortotoimet ovat pelästyttäneet ihmiset orjamaisen alistumisen valtaan ja tukahduttaneet vapauden liekit kertaheitolla. Iärjestäytynyt sorto on riistänyt ja loukannut massoja sekä seisauttanut jokaisen idealistisen pyrkimyksen niille sijoilleen. Järjestelmään itseensä kuuluva murhaaminen on halventanut ihmiselämän arvoa ja kaikki inhimillinen arvokkuus ja elämän merkitys on tuhottu kokonaan. Kaikenkarvainen uhkailu on tehnyt jokaisesta ponnistuksesta katkeran ja työstä pelkän rangaistuksen; se on muuttanut koko olemassaolon ilmapiirin petoksen leimaamaksi ja herättänyt henkiin ihmisen alhaisimmat ja julmimmat vaistot. Varsin onneton perusta vapaan ja veljellisen elämän aloittamiseksi.

On mahdoton korostaa riittävästi sitä, että vallankumous on yhtä tyhjän kanssa ellei perimmäinen ihanteellisuus toimi sen kokonaisvaltaisena pontimena. Vallankumouksellisten menetelmien on oltava samalla taajuudella sen päämäärän kanssa. Lyhyesti sanottuna vallankumouksen uudessa yhteiskunnassa aikaansaamien eettisten arvojen on saatava alkunsa niin kutsutun siirtymävaiheen vallankumouksellisesta toiminnasta. Siirtymävaihe palvelee todellisena ja luotettavana siltana elämän parantamiseksi vain jos se on rakennettu samoista aineksista kuin tavoitteena oleva uusi elämä. Vallankumous on huomispäivän peili, se on lapsi josta kasvaa tulevaisuuden ihminen.

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Emma Goldman
Esipuheet ja jälkisanat teokseen Vuoteni Venäjällä
1922 / 1925

Skannattu Savukeidas-kustannuksen suomennoksesta
Alkuteos, johon nämä kuuluvat, julkaistiin alun perin kahdessa osassa nimillä ”My Disillusionment in Russia” (1923) ja ”My Further Disillusionment in Russia” (1924). Suomennos ja alaviitteet Ville-Juhani Sutinen (2011).

fi.theanarchistlibrary.org